

اندازه گیری کارایی مزارع گندم و جو در اراضی استان فارس (مطالعه موردی دشت کمین)

الهام جمالی مقدم، سعید یزدانی^۱

ejamalimoghadam@ut.ac.ir

چکیده

کارایی یکی از مهمترین عوامل رشد بهره وری، به ویژه در اقتصاد کشاورزی کشورهای در حال توسعه محسوب می گردد. در این راستا استان فارس که یکی از مهمترین قطب های کشاورزی در ایران به شمار می رود، از جمله استان هایی است که طی سال های گذشته همواره مورد توجه سیاستگذاران کشاورزی کشور بوده است. بر این اساس در مطالعه حاضر با توجه به اهمیت دشت کمین در برنامه ریزی های آتی توسعه زراعی منطقه پاسارگاد استان فارس، به ارزیابی کارایی مزارع گندم و جو در این منطقه پرداخته شده است. داده های مورد نیاز با به کارگیری پرسشنامه از بین ۱۵۰ زارع منطقه برای سال زراعی ۱۳۹۴-۱۳۹۳ جمع آوری شد. در پژوهش حاضر از الگوی های اصلی DEA یعنی CRS با فرض بازدهی ثابت نسبت به مقیاس و VRS با فرض بازدهی متغیر نسبت به مقیاس برای برآورد کارایی استفاده شده است. با توجه به نتایج به دست آمده، میانگین سطوح کارایی فنی مزارع گندم در مدل CRS و VRS به ترتیب معادل ۰/۶۶ و ۰/۹۴ بوده است. این در حالی است که میانگین کارایی فنی در مدل CRS و VRS برای مزارع جو به ترتیب برابر ۰/۷۸ و ۰/۹۰ بوده است. همچنین میانگین کارایی مقیاس مزارع گندم و جو به ترتیب حدود ۰/۷۰ و ۰/۸۷ برآورد گردیده است. در مقایسه مزارع گندم با مزارع جو می توان گفت اختلاف بین حداکثر با حداقل کارایی در مزارع گندم کمتر از مزارع جو می باشد. همچنین بر اساس نتایج به دست آمده، هر چه مساحت اراضی زراعی جو بیشتر شده است، درصد اراضی که در گروه دارای بازدهی کاهشی نسبت به مقیاس قرار می گرفتند، بیشتر گردیده است. بر این اساس پیشنهاد می گردد برنامه ریزی های لازم جهت توسعه سطح زیرکشت محصول استراتژیک گندم در منطقه صورت گیرد.

طبقه بندی JEL: D24, D29

کلیدواژگان: بازده ثابت نسبت به مقیاس، بازده متغیر نسبت به مقیاس، استان فارس

۱- به ترتیب دانش آموخته دکتری و استاد گروه اقتصاد کشاورزی دانشگاه تهران